

W grudniu 2012 r. ukazała się publikacja „**Konkurencyjność powiatów województwa dolnośląskiego w latach 2004–2010**” opracowana przez Urząd Statystyczny we Wrocławiu. Niniejsza publikacja jest kontynuacją tematyki podjętej w opracowaniu „Konkurencyjność powiatów województwa dolnośląskiego w latach 1999-2004” (wydanej w 2006 r.). Podobnie jak w poprzedniej edycji, celem tej publikacji jest porównawcza prezentacja poziomu konkurencyjności powiatów przy zastosowaniu taksonomicznych mierników syntetycznych, biorąc pod uwagę wartości

wskaźników diagnostycznych charakteryzujących 6 obszarów tematycznych: **1) potencjał demograficzny, 2) kapitał intelektualny i społeczny, 3) warunki życia/dostęp do usług społecznych, 4) rynek pracy/adaptacyjność zasobów pracy, 5) infrastruktura techniczna, 6) potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza.**

W ramach każdego z sześciu obszarów wyróżniono aspekty (grupując wskaźniki), które pozwoliły bardziej szczegółowo scharakteryzować zróżnicowanie międzypowiatowe pod względem badanego obszaru.

Wartości mierników obliczonych na bazie zaproponowanych wskaźników diagnostycznych były podstawą oceny pozycji konkurencyjnej danego powiatu względem pozostałych. Mierniki ogólne rozwoju społeczno-gospodarczego stanowiły średnią arytmetyczną mierników syntetycznych, obliczonych dla poszczególnych obszarów badawczych i wyznaczały ogólny poziom konkurencyjności powiatów.

Analizę konkurencyjności przeprowadzono w ujęciu czasowym, biorąc pod uwagę lata 2004, 2007 i 2010, tak aby zaobserwować w powiatach województwa dolnośląskiego, zmiany wartości poszczególnych obszarów opisujących konkurencyjność od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Interesujące stało się pokazanie, czy członkostwo w Unii Europejskiej, umożliwiające m.in. pozyskiwanie unijnych środków finansowych, wpłynęło na wykorzystanie pojawiających się szans rozwoju w toczącym się wielopłaszczyznowym współzawodnictwie i tym samym na **zmianę pozycji konkurencyjnej powiatów.**

W szczególności, obliczone wartości miernika ogólnego i mierników syntetycznych na przestrzeni lat 2004-2010, umożliwiły nie tylko pokazanie zróżnicowania przemian społeczno-gospodarczych i **dystansów** występujących między powiatami, ale wskazanie dla każdego powiatu **mocnych stron (potencjałów rozwojowych) i słabych stron (barier rozwojowych)**, a także identyfikację jednostek, które cechowała **trwała przewaga konkurencyjna** (zajmujących niezmiennie w rankingu najlepsze pozycje) oraz **jednostek peryferyjnych**, o znacznym dystansie konkurencyjnym do przodujących powiatów w rankingu.

Wybrane wyniki

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż pod względem wartości miernika ogólnego zróżnicowanie powiatów województwa dolnośląskiego oraz dystans konkurencyjny między skrajnymi powiatami w rankingu utrzymało się w okresie 2004-2010 na porównywalnym poziomie.

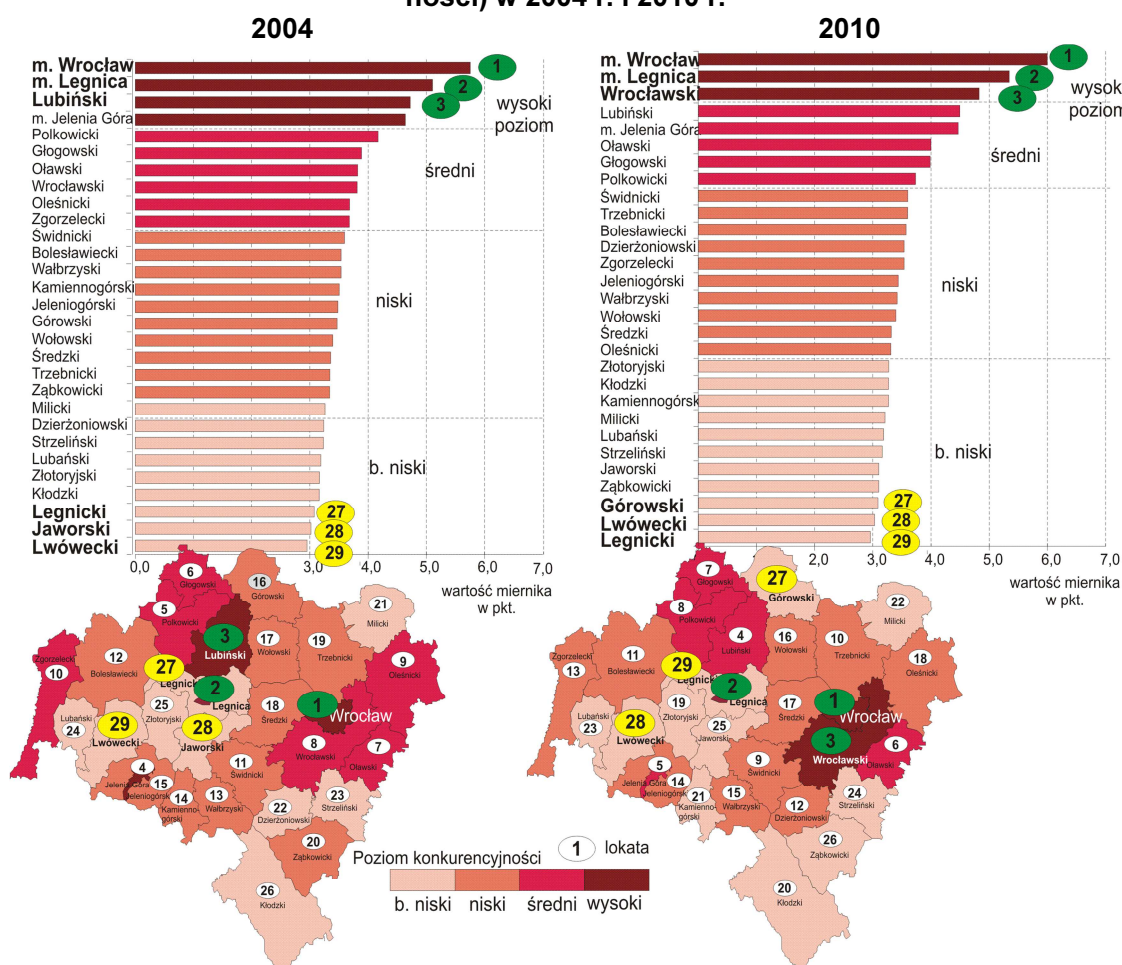
W żadnym z powiatów nie wystąpiła kumulacja wszystkich najlepszych bądź najgorszych wyników.

Największe zróżnicowanie powiatów i największy dystans konkurencyjny między powiatami plasującymi się na skrajnych lokatach w rankingu wystąpił w przypadku **infrastruktury technicznej**). Znaczący dystans konkurencyjny wystąpił również w przypadku **potencjału demograficznego** (w tym szczególnie w aspektach struktura ludności i ruch naturalny/reprodukcja ludności). Ponadto, wyróżnić można obszar **potencjału gospodarczy/aktyw-**

ność gospodarcza o znacznej rozpiętości wartości mierników (największej dysproporcji w aspektach produkcja przemysłowa/budownictwo i kapitał zagraniczny).

Syntetyczna ocena poziomu konkurencyjności w obszarach **warunki życia/dostęp do usług społecznych i rynek pracy/adaptacyjność zasobów pracy w najmniejszym stopniu różnicowały powiaty i dystans konkurencyjny był najmniejszy**. Warto tu dodać, iż w analizie podkreślono dużą różnorodność w osiągniętych wynikach według wyróżnionych aspektów charakteryzujących dany obszar. I tak, w przypadku obszaru warunki życia/dostęp do usług społecznych, **szczególnie duża dysproporcja** między wynikami powiatów wystąpiła w **aspektach edukacja/ kształcenie na wybranych poziomach oraz kultury i sztuki**, a w przypadku rynku pracy/ adaptacyjności zasobów pracy dużą dysproporcję odnotowano w **aspektach wynagrodzeń i pracy w warunkach zagrożenia**.

Powiaty według grup poziomu wartości miernika ogólnego (poziomu konkurencyjności) w 2004 r. i 2010 r.

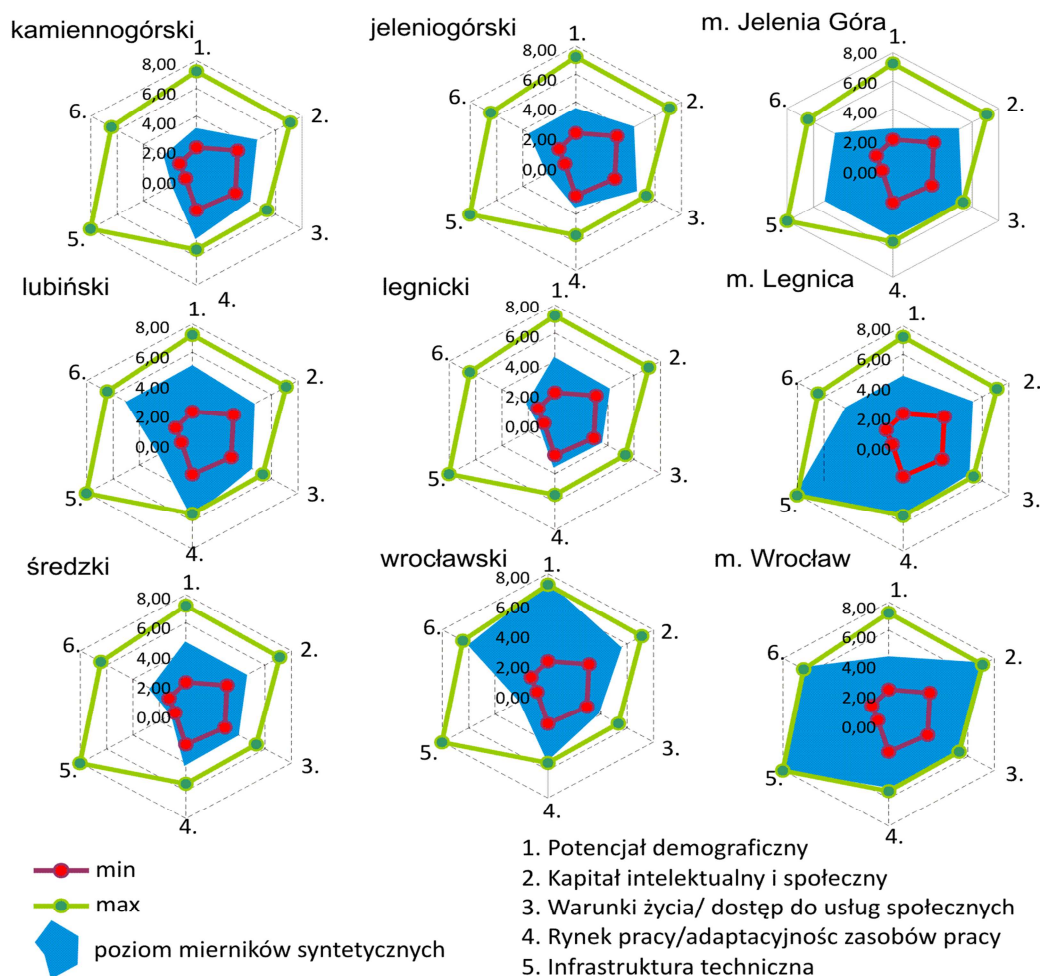
W rankingu powiatów pod względem wartości ogólnego miernika, syntetyzującego wybrane obszary, **zdecydowanym liderem konkurencyjności był Wrocław**, konsekwentnie zajmując pierwszą lokatę i utrzymując w każdym analizowanym roku przewagę konkurencyjną nad innymi powiatami. Powiat ten wyróżniał się, poza potencjałem demograficznym, wysokim poziomem konkurencyjności w pozostałych obszarach, szczególnie osiągając wysokie noty w obszarach: kapitał intelektualny i społeczny (w tym pozycję lidera pod względem kwalifikacji siły roboczej, efektywności kształcenia oraz kapitału społecznego/społeczeństwa obywatelskiego), infrastruktura techniczna (najlepsze wyposażenie w infrastrukturę sieciową, wodociągową, kanalizacyjną i gazową), potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza

(m.in. w zakresie kapitału zagranicznego, turystyki, sektorowości gospodarki, przedsiębiorczości). Ponadto, Wrocław – dominujące w regionie centrum życia kulturalnego, turystycznego oraz akademickiego o rozbudowanej infrastrukturze społecznej był zdecydowanym liderem w wybranych aspektach określających warunki życia/dostępu do usług społecznych, a mianowicie w aspekcie kultury i sztuki, edukacji/kształcenia na wybranych poziomach edukacji oraz w ochronie zdrowia. Jedynie **potencjał demograficzny należał do słabszych stron Wrocławia**, głównie w zakresie struktury ludności oraz ruchu naturalnego/reprodukcji ludności.

Poza Wrocławiem, wysokim poziomem konkurencyjności, konsekwentnie w każdym analizowanym roku, **wyróżniała się Legnica**, której mocną stroną były bardzo dobre wyniki pod względem kapitału intelektualnego i społecznego (szczególnie – efektywności kształcenia), warunków życia/dostępu do usług społecznych (w zakresie kultury i sztuki, edukacji/kształcenia na wybranych poziomach edukacji oraz w ochronie zdrowia) oraz w obszarze rynku pracy/adaptacyjność zasobów pracy (relatywnie dobrą sytuacją w zakresie zasobów rejestrowanego bezrobocia) i infrastruktury technicznej (m.in. w zakresie infrastruktury wodociągowej, ciepłownictwa i gęstości sieci dróg).

W pozostałych powiatach szczególnie mocno widoczne było zróżnicowanie w rozwoju społeczno-gospodarczym w kontekście konkurencyjności, pomiędzy dużymi miastami a powiatami położonymi w najbliższym sąsiedztwie czy słabiej rozwiniętymi peryferyjnymi (np. między powiatem legnickim a m. Legnicą, powiatem jeleniogórskim a Jelenią Górą)

Wybrane powiaty według wartości cząstkowych mierników w badanych sześciu obszarach w 2010 r.

Znaczącą pozycję w rankingu powiatów miała **Jelenia Góra**, która wyróżniała się wysokim poziomem konkurencyjności w obszarach: warunki życia/dostęp do usług społecznych, rynek pracy/adaptacyjność zasobów pracy oraz infrastruktura techniczna. Poza miastami na prawach powiatu, **najlepsze wyniki uzyskiwał powiat wrocławski oraz lubiński**.

Najślabsze, ogólne wyniki pod względem ogólnego poziomu konkurencyjności uzyskały w badanym okresie 2004-2010 głównie **powiaty słabo uprzemysłowione, np. legnicki i lwówecki oraz milicki i jaworski**, których bardzo niskie wartości ogólnego miernika rozwoju były konsekwencją jednych z najniższych wyników (bardzo niskiego poziomu konkurencyjności) w obszarach: rynek pracy/adaptacyjność zasobów pracy, infrastruktura techniczna oraz potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza. **Na ostatnich pozycjach konsekwentnie utrzymywał się powiat legnicki**, którego szczególnie słabymi stronami były obszary: warunki życia/dostęp do usług społecznych (głównie w zakresie dostępności do usług w zakresie edukacji/ kształcenia na wybranych poziomach, ochrony zdrowia oraz kultury), rynku pracy/adaptacyjność zasobów pracy (w zakresie natężenia pracujących oraz pracy w warunkach zagrożenia), infrastruktura techniczna (głównie wodociągowa i ciepłownictwo) i potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza (w zakresie produkcji przemysłowej/budownictwa, nakładów inwestycyjnych i kapitału zagranicznego).

Na przestrzeni lat 2004-2010 odmienna dynamika mierników rozwoju w przekroju powiatów powodowała zmiany lokat w rankingach oraz przesunięcia powiatów w ramach wyróżnionych grup poziomu konkurencyjności. Jakkolwiek stwierdzono, iż dla wielu jednostek nie dokonała się radykalna zmiana usytuowania w rankingu. Szczególnie **nieznaczną zmianę wartości miernika odnotowano w przypadku Wrocławia i Legnicy**, plasujących się na najwyższych pozycjach i utrzymujących konsekwentnie wysoki poziom oraz w powiatach legnickim, średzkim, lubańskim i jaworskim, osiągających bardzo niskie wartości miernika i zajmujących niezmiennie odległe miejsca w klasyfikacji.

W sposób znaczący poprawiły swoją ogólną pozycję konkurencyjną szczególnie takie powiaty jak: **dzierżoniowski, trzebnicki, wołowski oraz wrocławski**, zmniejszając dystans do lidera. Powiaty te odznaczały się na tle innych znaczącą poprawą pozycji konkurencyjności m.in. pod względem dwóch obszarów, tj. rynku pracy/adaptacyjności zasobów pracy i potencjału gospodarczego/ aktywności gospodarczej.

Ponadto, znaczący awans w stosunku do 2004 roku cechował **powiaty złotoryjski i kłodzki**

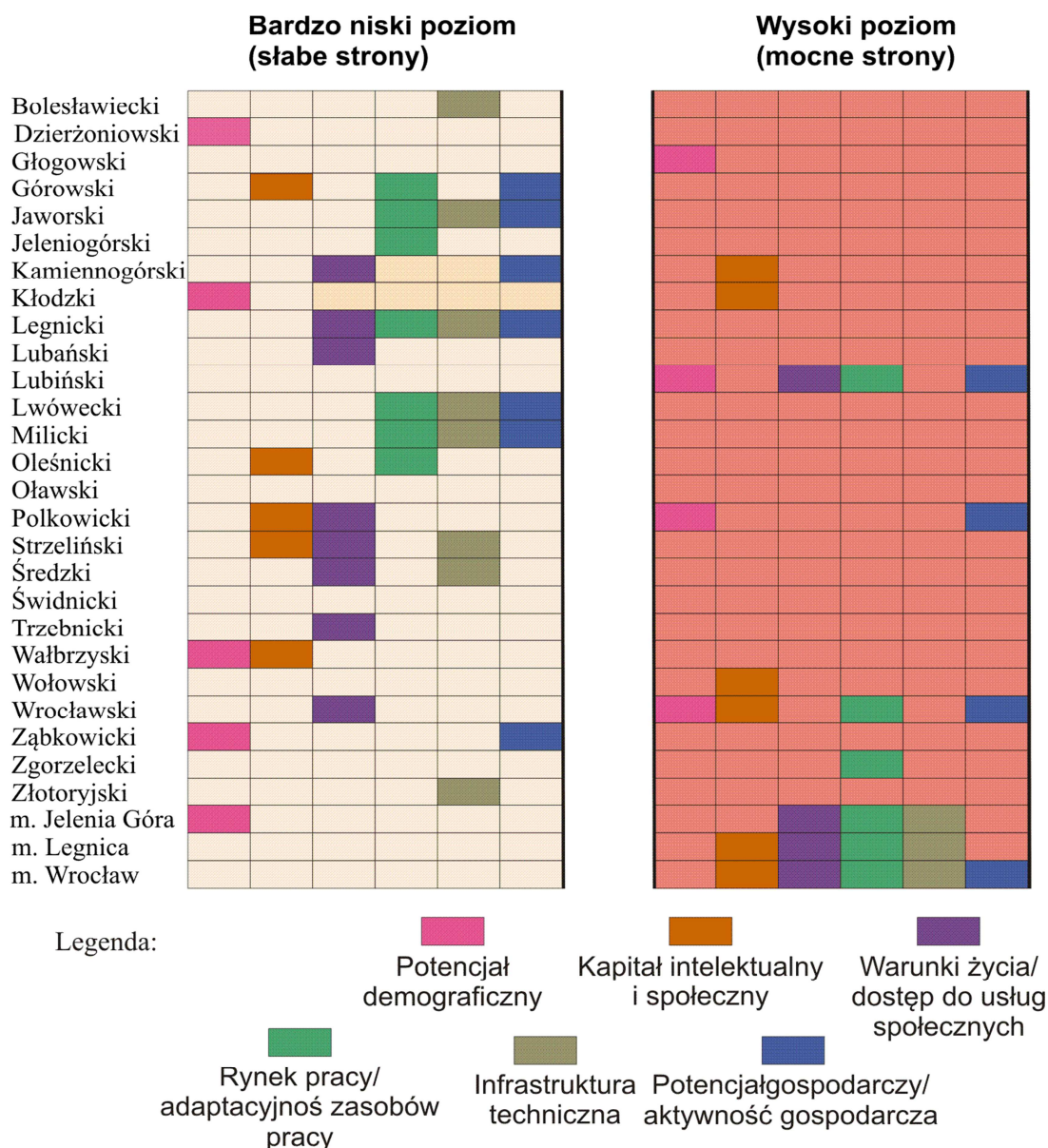
Największe spadki wartości miernika i spadek ogólnej pozycji w klasyfikacji charakteryzowały m.in. **powiaty oleśnicki i górowski**, które w znacznym stopniu pogorszyły swoją sytuację pod względem rynku pracy/adaptacyjności zasobów pracy.

Analizując poszczególne mierniki syntetyczne wyróżnionych sześciu obszarów konkurencyjności, stwierdzono m.in. brak jednostki, która zajmowałaby taką samą bądź zbliżoną lokatę pod względem każdego z sześciu obszarów.

W wyniku nierównomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego w poszczególnych obszarach, a niekiedy odmiennego kierunku i tempa przeobrażeń, miał miejsce znaczący stopień zróżnicowania struktury miernika ogólnego badanych obszarów konkurencyjności. Szczególnie w takich peryferyjnych powiatach jak **górowski i milicki czy kłodzki** odnotowano **największy stopień zróżnicowania struktury** miernika ogólnego. **Zdecydowanie słabymi stronami** był bardzo niski poziom wyposażenia powiatu w infrastrukturę techniczną, potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza (w tym bardzo niski poziom produkcji przemysłowej, kapitału zagranicznego, przedsiębiorczości), **a mocnymi** – potencjał demograficzny (m.in. wysoki poziom konkurencyjności w aspekcie struktury ludności).

Dodatkowo wymienić można **powiat polkowicki**, w przypadku którego **zdecydowanie słabymi stronami** jednostki o bardzo niskim poziomie konkurencyjności były obszary kapitał intelektualny i społeczny (ostatnie noty w aspektach efektywność kształcenia i nauka języków obcych) oraz warunki życia (niskie noty w aspektach ochrona zdrowia i ochrona środowiska), a **mocnymi (potencjałami rozwojowymi) o wysokim poziomie konkurencyjności** – potencjał gospodarczy/aktywność gospodarcza i potencjał demograficzny (m.in. pozycje lidera w aspekcie nakładów inwestycyjnych oraz w aspekcie korzystnej struktury wiekowej ludności).

Wybrane poziomy wartości mierników syntetycznych według wyróżnionych obszarów badawczych (bardzo niski oraz wysoki poziom) i powiatów w 2010 r.

Opracowano na podstawie publikacji „Konkurencyjność powiatów województwa dolnośląskiego w latach 2004-2010”, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław, 2012.

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła.